

Styrgruppen för OpenAccess.se Minnesanteckningar från möte den 18 januari 2011

Deltagare: Magdalena Gram, Jette Guldborg, Jan Hagerlid (sekr.), Agneta Olsson (t f ordf.), Britta Lövgren, Erik Sandewall, Mats Ulfendahl samt Aina Svensson under pkt 8..

Anmält förhinder: Romulo Enmark, Caroline Sutton, Yngve Wallin

1. Dagordning

Dagordningen godkändes med tillägg för en övrig om ett möte om OA och licenser

2. Minnesanteckningar från föregående möte

Minnesanteckningarna godkändes.

3. Beredningen av projektansökningar - rapport

Jan redogjorde för beredningen av ansökningar. Den har genomförts enligt styrgruppen beslut vid föregående möte: Ansökningarna har diskuterats i de båda arbetsgrupperna, en beredningsgrupp bestående av Jette Guldborg, Agneta Olsson och Britta Lövgren lämnade ett slutförslag som antogs av styrgruppens ordförande Romulo Enmark på styrgruppens vägnar.

Följande ansökningar avslogs: 928 David Lawrence, *Research portfolios...*, 932 Preben Hansen och Gunnar Eriksson, *Parallellpublicering i praktiken*.

Ansökan 931 Aina Svensson, *Vidareutveckling av parallellpublicering* antogs i en version som reviderats efter diskussionen i arbetsgruppen för infrastruktur och användartjänster. Projektet startar nu från årskiftet.

För ansökan 930 Linde m fl, *Forskaren som förläggare*, föreslogs ett mer begränsat projekt, varefter de sökande drog tillbaka ansökan.

Slutligen efterlystes förtydliganden vad gäller ansökan 929 Linde mfl,

Parallellpublicering av konferensartiklar, och en reviderad ansökan tas upp vid detta möte.

Styrgruppen tryckte allmänt på behovet att kommunicera resultaten från projekten och tog särskilt upp lägesrapporteringen. Man efterlyste lägesrapporter från projekten till OA-styrgruppen. Formell lägesrapportering kopplad till delbetalning av medel ingår i kontrakten för större och mer långvariga projekt. Vissa projekt har egna webbplatser andra inte. Vi borde kräva av alla projekt att de ger en viss lägesrapportering (vilket inte utesluter att en del information kan vara intern) antingen på en egen webbplats för projektet eller genom rapportering direkt på OA-bloggen, där varje projekt har en egen sida. .

4 Beslut om återremitterad ansökan: *Parallellpublicering av konferensartiklar*

Styrgruppen diskuterade hur man ska kvalitetsgradera konferenser och hur en konferensartikel ska definieras. Man antog att peer review-granskade fullängdsartiklar var i fokus för projektet. Erik hade en del information om frågan som han skulle ta upp med projektledaren. Styrgruppen tryckte på vikten av att projektresultaten förs ut brett, vilket Jan skulle framföra.

Beslut: Styrgruppen tillstyrker ansökan och föreslår ett bidrag på 374 000 kr.

4. Skrivelse från svenska kemister om OA till Vetenskapsrådet och VR:s svar

Mats Ulfendahl redogjorde för VR:s ställningstagande. Man ville ge ett svar som visade respekt för kemisternas synpunkter, men som inte innebar att VR skulle retirera från sitt krav på open access. För VR står nu snarare frågan om ett OA-krav även kan utvidgas till andra kategorier, som monografier och data. Däremot finns det flera särskilda problem med OA inom kemiområdet som man bör ta hänsyn till. Det förtydligande man gör - med en "best efforts"-lösning - innebär att man ansluter till en modell som valts av bland annat EU:s ramprogram och Riksbankens Jubileumsfond. Han påpekade att frågan nu kom upp till en ny styrelse med ett delvis annorlunda uppdrag än den styrelse som tidigare tagit beslutet om OA-krav.

Styrelsen antog det beslut som Mats föreslagit i sin skrivelse:

"Styrelsen föreslår att inte ändra det beslut om Open Access som togs 2009-10-05 men att tydliggöra Vetenskapsrådets Open Access-policy genom att besluta

- att för forskning helt eller delvis finansierad av Vetenskapsrådet medge en förlängning av tiden för tillgängliggörande genom Open Access eller parallellpublicering upp till maximalt 12 månader under förutsättning att forskaren kan uppvisa en tydlig dokumentation om att alla ansträngningar gjorts för att uppfylla 6-månaderskravet ("best effort").
- att Vetenskapsrådet enskilt eller i samverkan med andra forskningsfinansiärer och organisationer kontaktar de aktuella förlagen för en diskussion om alternativa lösningar för att uppfylla 6-månaderskravet.
- att Vetenskapsrådet analyserar utfallet och senast december 2012 återrapporterar till styrelsen för en diskussion om en eventuell åtstramning av policyn."

Styrgruppen ansåg att Mats svarsskrivelse var väl formulerad och att VR fattat ett klokt beslut. Man ställde vissa frågor i anslutning till Mats inledning:

Hur ser man på OA till monografier? - Utredning pågår.

Samordning med andra finansiärer kring OA-krav? - VR inbjöd till ett möte som dock fick för liten uppslutning och fick ställas in. Viktigt att Utbildningsdepartementet tar upp frågan aktivt.

Ev sanktioner mot forskare som inte uppfyller OA-kravet? - I dagsläget ingen hård kontroll, men det är ett kontraktskrav och vi kommer efterhand att utveckla uppföljningen.

Hur har VR informerat om sina förtydligade regler? - Ligger ute här

<http://www.vr.se/omvetenskapsradet/strategierochriktlinjer/fritillganglighetopenaccess>

Styrgruppen konstaterade att kemisterna gett stor offentlighet åt sin skrivelse, även utomlands. VR vill inte föra en offentlig polemik mot brevskrivarna även om det finns ett antal ståndpunkter i skrivelsen som kan ifrågasättas.

Det kunde vara bra med en offentlig diskussion dit man bjuder in initiativtagarna till kemistskrivelsen, men i så fall borde någon annan ta initiativ till denna, t ex KVA. Det finns inga hinder för att OpenAccess.se lägger ut kemisternas skrivelse och Mats skrivelse till styrelsen i frågan som en bilaga till minnesanteckningarna från detta styrgruppsmöte.

5. Uppdrag att utvärdera EU-projekt om open access.

Caroline Sutton skulle ha rapporterat om sitt uppdrag men kunde inte delta vid detta möte. Hon ombads återkomma med en rapport vid nästa styrgruppsmöte.

6. Status för ny webbplats för OpenAccess.se

Jan redogjorde för utvecklingen av den nya webbplatsen, med en officiell del riktad till forskare och allmänhet samt en bloggdel riktad till dem som arbetar med frågan. Styrgruppen var mycket positiv. Erik föreslog att vi också skulle ha en del allmän information om open access riktad till utländska forskare i Sverige. De nuvarande engelska sidorna tjänar fr a syftet att informera internationellt om vad som görs inom OA i Sverige. Jan ska ta itu med uppgiften.

7. Uppdrag, lägesbeskrivning och strategi för OpenAccess.se

Jan föredrog det utsända underlaget.

Styrgruppen diskuterade först avsnitt 1. *Uppdraget* och **beslöt** att revidera den nuvarande målformulering på webbplatsen något vad gäller beskrivningen av uppgifter. Det ska nu stå:

”Mål

Programmet OpenAccess.se ska främja fri tillgänglighet på webben för de arbeten som produceras av forskare, lärare och studenter. Vi gör det genom att stödja open access-publiceringen vid svenska universitet och högskolor.

Arbetsområden

Vi arbetar med

- information och rådgivning
- infrastruktur och tjänster
- policy ”

Styrgruppen **beslöt** att ställa sig bakom följande beskrivning av samarbetets karaktär:

”OA-programmet är en plattform för samverkan för de organisationer som nu är företrädare i styrgruppen. Samverkan är inriktad på de mål som satts upp för OA-

programmet. Insatser som stöder dessa mål kan genomföras av alla deltagare i programmet.

Styrgruppen kan ta ställning å de deltagande organisationernas vägnar efter intern förankring inom respektive organisation.”

Styrgruppen gick igenom avsnitt 2. *Lägesbeskrivning*. Styrgruppen ansåg att den gav en bra överblick och korrekt sammanfattning av läget.

Styrgruppen gick igenom avsnitt 3. Vision och strategi

Styrgruppen **beslöt** att detta stycke skulle vidareutvecklas till ett samlat och relativt kort strategidokument för programmet. Med stöd av synpunkterna från dagens diskussion skulle Jan i samarbete med Romulo utarbeta en första version som sedan skulle diskuteras i de närmast kommande mötena både i arbetsgrupperna och i styrgruppen. Styrgruppens ändringsförslag till texten kommer att inarbetas i denna första version.

Därutöver tog styrgruppen upp ett antal frågor med anledning av frågorna i dokumentet. Det behövs en förnyad påstötning till Utbildningsdepartementet om den nationella OA-policyen. Vi borde försöka få hit ansvarig handläggare till ett kommande möte. Mats skulle träffa ansvarigt departementsråd inom kort och kommer då att ta upp frågan.

Om vi ska kunna ställa några slags mätbara mål för andelen OA-publikationer så måste vi försäkra oss om att det kommer att kunna mätas. Jan ska undersöka frågan. Frågan ställdes hur vi bäst ska organisera vår (internationella) omvärldsbevakning. Webbplatsen har enbart ambitionen att bevaka mycket viktiga utvecklingar internationellt. Det är därför viktigt att styrgruppen kommunicerar intressanta nyheter inom sig.

För att nå ut bättre med open access till forskare vore det viktigt att få in material i Universitetslärares. Styrgruppen ber arbetsgruppen för information och rådgivning arbeta vidare med en kommunikationsplan och förslag på konkreta insatser.

8. Kommande möten

Styrgruppen beslöt att ta bort mötestiden den 14 april. I stället föreslås i första hand den 6 april och i andra hand den 11 april. Jan undersöker hur frånvarande ledamöter ställer sig.

9. Övriga frågor

Den 31 mars arrangeras ett möte i samarbete mellan SUHF Forum för bibliotekschefer och styrgrupperna för OA resp e-licenser. Temat är open access och licenser. Inbjudna att inleda är företrädare för Elsevier och Springer samt Caroline Sutton för OA-förlagen. Alla ledamöter i styrgruppen är välkomna att delta. Närmare information om mötet kommer att gå ut inom kort.

10. Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet och tackade deltagarna.

Minnesanteckningar fördes av

Justerades av

Jan Hagerlid

Agneta Olsson